

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Rödjan i Värnamo kommun

Beslut

Länssstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Rödjan, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

Syftet med reservatet är att:

- bevara och vårda gammal bokskog med död ved och inslag av ek
- bevara och vårda naturvärdesträd¹ av främst bok
- bevara biologisk mångfald knuten till denna naturtyp
- inom ramen för bevarande av naturvärdena ge besökare möjlighet till naturupplevelser och ett rikt friluftsliv

Syftet ska uppnås genom att:

- intern beståndsdynamik och naturliga processer ska råda kompletterat med begränsning av granföryngring
- naturvärdesträd och framtida naturvärdesträd frihuggs/beskärs
- åtgärder för att gynna hotade och hänsynskrävande arter i första hand knutna till områdets ädellövskog ska kunna genomföras i naturreservatet

Skälen enligt 7 kap. 5§ MB

Skälen att bilda naturreservatet Rödjan är områdets äldre bokskog med inslag av ek. Det finns många hålträd, god tillgång på död ved och en hög artrikedom av främst fladdermöss, kärlväxter och mossor. Bokskogen har lång kontinuitet av bok och utgör en rest av de bokskogar som tidigare täckte stora områden i anslutning till bland annat sjön Flåren. Flera olika fladdermusarter förekommer i Rödjan, bland annat de rödlistade arterna dammfladdermus, nordfladdermus och fransfladdermus.

¹ Naturvärdesträd är träd med höga naturvärden. Exempel på naturvärdesträd är träd som är; grova, gamla eller senvuxna. Naturvärdesträd kan även vara träd som är märkta av brandspår, träd med kulturspår t.ex. hamlade träd, träd som innehåller risbon eller hålträd. Ett naturvärdesträd kan även vara dött eller delvis dött.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5 § MB och med stöd av 7 kap. 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 2), för områdets långsiktiga vård.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande och döda träd eller buskar
2. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning
3. anordna upplag av något slag
4. dika eller dikesrensa
5. bedriva täkt av något slag
6. uppföra byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning. Förbudet gäller inte jaktorn.
7. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller för liten traktor eller liknande vid god bärighet på befintlig brukningsväg, enligt karta bilaga 1. Undantag gäller även för uttransport av fällt vilt med mindre fordon på fastmark.
8. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn
9. anlägga väg, led, bro eller spång
10. plantera in för området främmande arter
11. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatet
2. uppsättning och underhåll av informationstavla

3. röjning av ung gran samt sly av igenväxningskaraktär, röjningsmaterialet lämnas kvar i naturreservatet
4. åtgärder såsom punktvis markstörning, extensivt bete eller luckhuggning för att gynna och säkerställa förekomst av hotade och hänsynskrävande arter, naturvärdesträd och i området förekommande naturtyper
5. bekämpning av invasiva främmande arter vilka kan motverka syftet med naturreservatet
6. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

**C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB
OM RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM
NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I
ÖVRIGT INOM NATURRESERVATET**

Inom naturreservatet är det förbjudet att

1. förstöra eller skada fasta naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar
2. elda med annat än medhavd ved
3. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning
4. plocka eller samla in mossor, lavar eller vedsvampar. Undantag gäller insamling av enstaka exemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält.
5. gräva upp växter
6. samla in insekter med fällor som dödar

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan.

Föreskrifterna ovan ska inte utgöra hinder för underhåll, som att flytta undan nedfallna träd samt röjning av buskar och sly, av befintlig brukningsväg enligt karta bilaga 1.

Från föreskrifterna undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande för vilka tillstånd erhållits av Länsstyrelsen.

Upplysning

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Uppgifter om naturreservatet

Administrativa data

Namn	Rödjan
NVR-id	2057962
Areal	20,9 hektar (ha) varav vatten 4,8 ha
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Värnamo
Socken	Voxtorp
Lägesbeskrivning	Rödjan ligger vid sjön Flåren, 3 km söder om Voxtorps kyrka
Fastigheter	del av Rödjan 2:1 och Lundboholm 4:1 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är inmätt av Skogsstyrelsen.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Beskrivning av området

Rödjan ligger i en västvänd sluttning ner mot sjön Flåren. Området domineras av bokskog med både äldre och medelålders bokar. Bitvis är det gott om död ved och där det har fallit enstaka bokar finns det en god förnygring av bok. I norra delen finns ett större inslag av ek och i fuktigare delar växer det klibbal. Det finns ett fåtal medelgrova bokar men ingen riktigt grov, vilket sannolikt beror på att området under lång tid har varit skog och att inga bokar har stått mer fritt under sitt liv. Det finns en hel del hålträd i området vilket gynnar förekomsten av fladdermöss. Det finns en rik kärlväxtflora med arter som blåsippa, tandrot, skogsbingel, hässlebrodd och springkorn. Den rödlistade bokknutna laven bokvårtlav har noterats i området. Även signalarterna guldlocksmossa, fällmossa, trubbfjädermossa, västlig hakmossa, platt fjädermossa och bittersopp är funna i bokskogen i Rödjan. Rödjan ligger i ett intressant område för fladdermöss. Flera arter har noterats i området, bland annat de rödlistade arterna dammfladdermus, fransfladdermus och nordfladdermus.

En kort remsa av sjön Flåren ingår i naturreservatet endast för att säkerställa att hela landytan är med i det skyddade området oavsett hur vattennivån i sjön ändras. Fisket regleras inte av naturreservatet.

Bakgrund

I april 2019 kontaktade markägarna Länsstyrelsen och frågade om vi kunde bilda ett naturreservat av deras bokskog och i juni samma år inventerades området av Länsstyrelsen. Området bedömdes hålla så höga naturvärden att det var motiverat att bilda ett naturreservat. Delar av området är sedan 2005 skyddat som ett biotopskyddsområde av Skogsstyrelsen. I januari 2020 beställdes värdering från Parason AB och förhandling från Söllscher Lantmäterikonsult AB. I juli 2020 tecknades avtal om inträngsersättning med markägarna.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Värnamo kommun, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen ser positivt på att ett större område kan skyddas långsiktigt än enbart biotopskyddsområdet, men kunde vid tidpunkten för samrådet inte ta ställning till om ett beslut om naturreservat kan ersätta biotopskyddsområdet då förslag till beslut och skötselplan ännu inte hade varit på remiss. Naturvårdsverket tillstryker bildandet av naturreservatet. Värnamo kommun har inte lämnat något yttrande.

Förslaget till beslut och skötselplan för bildande av naturreservatet Rödjan skickades på den remiss den 8 oktober 2021 till Värnamo kommun, Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Skogsstyrelsen, SLU Artdatabanken, BatLife Sweden, Friluftsförbundet Värnamo, Värnamo fågelklubb, Naturskyddsföreningen i Värnamo, Mellersta Götalands Jordägareförening, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) Jönköpings län. Samtidigt förelades sakägarna att inkomma med yttrande.

Inkomna remissvar

Remissvar har lämnats av Skogsstyrelsen och LRF.

Skogsstyrelsen bedömer att reservatets föreskrifter inte strider mot syftet med det av Skogsstyrelsen beslutade biotopskyddet som berörs av det föreslagna naturreservatet. Biotopskyddsområdet kommer att upphävas när naturreservatet vunnit laga kraft. Vidare ser Skogsstyrelsen positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt.

LRF har inget att invända mot bildandet av naturreservatet.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Naturreservatsbildning av Rödjan bidrar till att

miljökvalitetsmålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt och djurliv” kan uppfyllas.

Naturreservatsbildningen i Rödjan prioriteras i enlighet med den strategi som finns vid urval om skogsområden för långsiktigt skydd (Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. 2020, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Skogsstyrelsen). Rödjan har högt naturvärde på beståndsnivå vilket innebär stor mängd och hög kvalitet av bland annat gamla bokar, hålträd, hög artrikedom och gott om död ved. Ädellövskog är en prioriterad skogstyp vid val av områden för långsiktigt skydd i Jönköpings län. Rödjan ligger inom värdetrakten Vidöstern som har höga naturvärden knutna till ädellövskog och lövsumpskog. Rödjan bedöms därför ha goda möjligheter att bevara biologisk mångfald på lång sikt. Delar av Rödjan är klassad som nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsen och stora delar av området är dessutom skyddat som biotopskyddsområde av Skogsstyrelsen sedan år 2005. Flera rödlistade arter och signalarter är funna i skogen. Området ingår i Jönköpings läns naturvårdsprogram (objekt nr 83-54). För de delar som ligger närmast sjön Flåren gäller strandskydd 100 meter.

Länsstyrelsen bedömer att Rödjans höga naturvärden motiverar ett skydd mot skogsbruk och exploatering. För att bevara områdets naturvärden är området i behov av en anpassad skötsel som återkommande röjning av gran. Området ska därför skyddas som naturresevat.

Föreskrifterna är anpassade till naturresevatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara och utveckla en äldre ädellövskog. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturresevatetsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturresevat i syfte att bevara biologisk mångfald,

vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats

långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

Information

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörd dagstidning. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 29 juli 2022 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Värnamo Nyheter den 7 juli vilket innebär att **ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 28 juli 2022.**

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Johan Löwander Davidsson med naturvårdshandläggare Elinor Molinari som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Gustav Enander medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/jonkoping/om-oss/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html

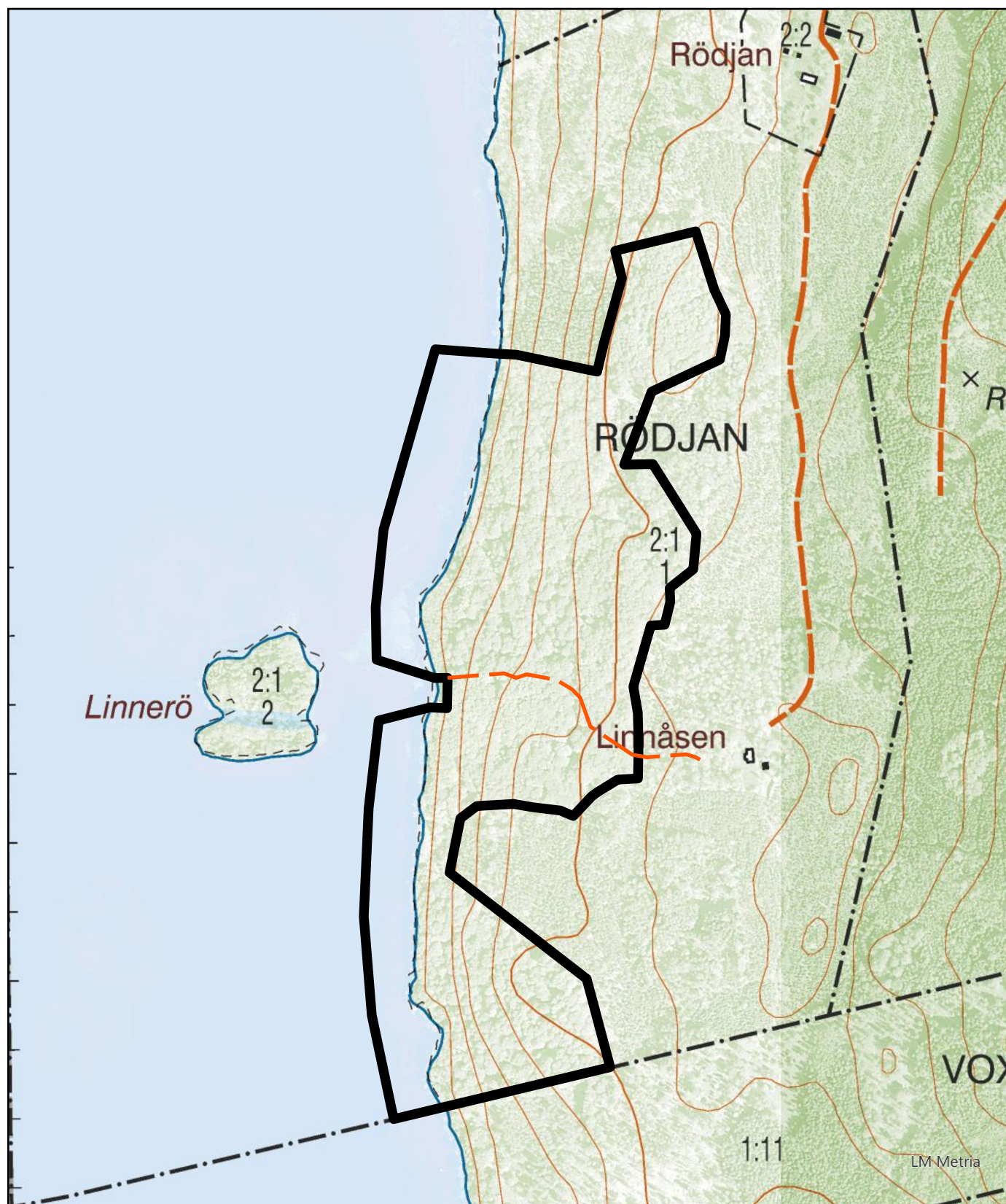
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar
5. Sändlista

Naturreseptatet Rödjan

Bilaga 1

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2022-06-28, dnr 511-5764-2019

 Gräns för naturreseptatet

 Brukningsväg

Skala 1:6 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

